

Memo

Datum:
7 oktober 2025

Onderwerp: Informeren uitkomsten Septembercirculaire 2025 en ontwikkelingen BUIG budget

Ter attentie van: Raad

Afzender: Financiën

Inleiding

Zoals gebruikelijk is de septembercirculaire 2025 op Prinsjesdag verschenen. Deze kwam te laat om de financiële uitkomsten nog mee te kunnen nemen in de Programmabegroting 2026. De circulaire bevat financiële informatie die relevant is om mee te nemen bij de Raadsbehandeling van de Programmabegroting op 12 november. Daarnaast is begin oktober bekend geworden dat het BUIG budget wijzigt.

In deze Raadsmemo geven we inzicht in de consequenties van deze informatie op het financieel meerjarenperspectief 2026- 2029.

De **septembercirculaire 2025** bevat geen grote bijzonderheden, wel bevat deze informatie over een bijstelling van het volume- en LPO-accres, het BTW-compensatiefonds (BCF) 2025, wijzigingen in taakmutaties en Decentralisatie- en Integratie uitkeringen.

Ieder jaar uiterlijk op 1 oktober maakt het ministerie het **BUIG-budget** bekend. De meerjarige bijstelling van de prognose inkomsten en uitgaven is in deze memo opgenomen. Samengevat betekent het dat we als gemeente Barneveld minder inkomsten krijgen dan we aan uitkeringen uitgeven, waarbij de bijstelling op basis van de laatste informatie over het BUIG-budget vanaf 2026 zorgt voor een nog iets groter nadelig verschil tussen de baten en lasten dan eerder opgenomen in de begroting (- € 0,07 miljoen).

Uitkomsten in relatie tot het meerjarenperspectief 2026-2029

	2025	2026	2027	2028	2029
	totaal	totaal	totaal	totaal	totaal
Effecten Septembercirculaire 2025					
1. Uitkeringsfactor en basis					
a. Accres	0	-274	-367	-448	-538
b. Afrekening BCF	1.284	0	0	0	0
c. Overig	0	91	9	-27	-45
2. Ontwikkeling uitkeringsbasis, o.a. aantallen	1.149	1.074	1.204	435	45
3. Taakmutaties					
a. Taakmutaties	2.393	131	100	95	93
b. Stelpost voor taakmutaties/ ramen in programma	0	0	0	0	0
4. IU/DUs					
a. Ontwikkeling IU's/ DUs	123	1.950	133	68	56
b. Stelpost IU's/ DUs	-12	-1.886	-68	-65	-53
Effecten Septembercirculaire (A)	4.937	1.086	1.011	58	-442
Effecten nieuwe systematiek BUIG					
BUIG- budget inkomsten	460	826	826	826	826
Uitgaven bijstand	-460	-900	-900	-900	-900
Effecten nieuwe systematiek BUIG (B)	0	-74	-74	-74	-74
Meerjarenprognose Programmabegroting 2026 (C) *	5.710	-798	204	-60	-2.541
Waarvan incidenteel	-3.252	-2.789	-823	339	-1
Structureel begrotingsresultaat	8.962	1.991	1.026	-400	-2.541
Nieuwe prognose resultaat per begrotingsjaar (D=A+B+C)	10.647	214	1.141	-76	-3.057
Waarvan incidenteel	-3.252	-2.789	-823	339	-1
Structureel begrotingsresultaat na Septembercirculaire	13.899	3.003	1.964	-415	-3.056

Conclusie op hoofdlijnen

De septembercirculaire geeft een negatieve bijstelling van het accres, wat voor de gemeente Barneveld leidt tot een oplopend structureel nadeel van zo'n € 0,3 - € 0,5 miljoen. Dit wordt voor een deel gecompenseerd door de gewijzigde bijstelling van de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen. In totaal zorgt de septembercirculaire voor een structureel voordelig effect op de jaren 2025-2027 (2025: € 4,7 miljoen; 2026 en 2027: € 1 miljoen;), maar een nadelig effect op 2028 en 2029 (2028: - € 0,015 miljoen en 2029: - € 0,4 miljoen). Wij onderkennen dat er voor de laatste 2 begrotingsjaren tekorten ontstaan. Het is nu echter te prematuur om hierop in te gaan, maar zullen er op een later moment in de P&C cyclus op terugkomen.

Daarnaast is er een herziende prognose op basis van het recentelijk bekendgemaakte voorlopige BUIG budget (netto € 0,07 miljoen).

Voor het jaar 2025 is er ook een positieve bijstelling, o.a. vanwege de afrekening van het BCF-plafond en een suppletie uitkering. Hiervoor was nog geen stelpost opgenomen (vanaf 2026 is dit wel gedaan bij de Kadernota 2026). Hieronder worden de uitkomsten van de septembercirculaire verder toegelicht.

I. Toelichting financiële effecten Septembercirculaire 2025 gemeente Barneveld

1. Uitkeringsfactor en basis

a. Accres

De accresen voor de loon- en prijsontwikkeling (LPO-accres) zijn van 2026 tot en met 2029 naar beneden bijgesteld. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Reeks in constante prijzen:

2026: € - 0,27 miljoen

2027: € - 0,37 miljoen

2028: € - 0,45 miljoen

2029: € - 0,54 miljoen

b. Afrekening BCF 2025

Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor de gemeente Barneveld voor het jaar 2025 € 1,15 miljoen. We hadden hier nog geen stelpost voor opgenomen, dus dit bedrag valt vrij in het resultaat.

c. Overig

Dit betreffen wat kleinere wijzigingen in de uitkeringsfactor (afroning).

2. Ontwikkeling uitkeringsbasis

We zien een vrij grote mutatie betreffende de hoeveelheidsverschillen in de maatstaven voor de berekening van de algemene uitkering. In dit geval betreft het een aanpassing in de aantallen Huishoudens met een laag inkomen (HHLI) boven drempel. De maatstaf HHLI is een moeilijk in te schatten en sterk fluctuerende maatstaf, waarvan het financiële effect erg groot is. We hebben de definitieve waarden voor het jaar 2022 en 2023 verwerkt, welke ook invloed hebben op de jaren erna. Dit resulteert in het volgende structureel positieve effect:

2025: 1,1 miljoen

2026: 1,0 miljoen

2027: 1,2 miljoen

2028: 0,4 miljoen

2029: 0,05 miljoen

3. Taakmutaties

De circulaire bevat informatie over een aantal taakmutaties. Normaliter noemen we alleen die voor Barneveld relevant en substantieel zijn. Daarbij geven we aan hoe we deze middelen inzetten. Ter verduidelijking, taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt. Er zijn dit keer 2 relevante taakmutaties voor het jaar 2025:

- Compensatie van de incidentele tekorten in de jeugdzorg voor de jaren 2023 en 2024 (totaal € 2,1 miljoen incidenteel in 2025). In de programmabegroting 2026 is meerjarig een prognose gedaan voor de kosten en zijn een taakstelling en stelposten voor de (Hervormingsagenda) Jeugdzorg geraamd. We laten dit bedrag daarom incidenteel vrijvallen in het resultaat 2025.
Dit is het resultaat van het akkoord dat de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) met het kabinet heeft bereikt over de compensatie voor de jeugdzorgtekorten van 2023 en 2024, waardoor een dreigende rechtszaak is afgewend. Het kabinet stelt € 728 miljoen beschikbaar om deze tekorten te dekken.

- Vergoeding van de kosten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing (€ 0,2 miljoen in 2025). Met de verhoogde lasten was al eerder rekening gehouden in de begroting, waarmee dit bedrag kan vrijvallen in het resultaat.

4. **Decentralisatie- en integratie-uitkeringen**

In de septembercirculaire zijn een aantal nieuwe of gewijzigde decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Voor Barneveld gaat het om de volgende relevante DU's:

- Versterking omgevingsdiensten (€ 0,012 miljoen vanaf 2025);
- CDOKE- middelen (€ 1,8 miljoen in 2026). Dit betreft een vervanging van de SPUK-regeling naar een decentralisatie uitkering. Het totale bedrag wordt als uitgave geraamd in 2026, waarbij wordt bekeken in hoeverre dit mogelijk meerjarig ingezet gaat worden (via de reguliere budgetoverheveling);
- Hetzelfde geldt voor de Overheidsbrede Dienstverlening (€ 0,05 miljoen vanaf 2026). Ook deze middelen worden overgeheveld van een SPUK naar het gemeentefonds.

II. **Toelichting ontwikkeling BUIG- budget**

Ieder jaar uiterlijk op 1 oktober maakt het ministerie het BUIG-budget bekend. In 2024 is het landelijke verdeelmodel op de schop gegaan, waardoor de baten en de lasten voor Barneveld beter op elkaar aansluiten dan in de voorgaande jaren.

Voor 2025 is het definitieve BUIG-budget vastgesteld op € 11,9 miljoen. Dat betekent dat zowel de begrote baten als lasten voor 2025 met zo'n € 0,5 miljoen stijgen, waarbij we nog steeds een nadeelgemeente blijven (minder inkomsten dan uitgaven).

De voorlopige BUIG-uitkering voor 2026 (€ 12,3 miljoen) is hoger dan de definitieve BUIG-uitkering van 2025. De verwachte kosten voor 2026 komen uit op € 12,7 miljoen. T.o.v. de huidige begroting 2026 betekent dit dat de lasten € 0,9 miljoen hoger uitpakken en de baten € 0,83 miljoen hoger.

In de praktijk kan het BUIG budget jaarlijks fluctueren als gevolg van bijstellingen in het macrobudget (landelijk) en/of de ontwikkeling van de maatstaven in het objectief verdeelmodel. De hoogte van het macrobudget wordt op basis van landelijke algemene ontwikkelingen bepaald, als gemeente hebben we hier dus geen invloed op.

Verwerking in de begroting

Bovengenoemde financiële wijzigingen voor het jaar 2026 en verder worden, na vaststelling, verwerkt als eerste begrotingswijziging op de Programmabegroting 2026. Voor het jaar 2025 vormt het nog een separate begrotingswijziging voor vaststellen van de Jaarrekening 2025.